

PRITARTA

2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos Stebėsenos komiteto 2019 m. liepos 19 d. posėdyje

2014–2020 METŲ EUROPOS SĄJUNGOS FONDŲ INVESTICIJŲ VEIKSMŲ PROGRAMOS STEBĖSENOS KOMITETO 2019 M. LIEPOS 19 D. POSĖDŽIO PROTOKOLINIS SPRENDIMAS

2019 m. liepos 19 d. Nr. 44P-7 (43)
Vilnius

Posėdžio pirmininkas – Paulius Baniūnas, Finansų ministerijos Investicijų departamento direktorius, 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos (toliau – veiksmų programa) stebėsenos komiteto (toliau – Komitetas) pirmininko pavaduotojas.

Posėdžio sekretorė – Nora Martinkėnienė, Finansų ministerijos Investicijų departamento Investicijų politikos skyriaus vyriausioji specialistė.

DARBOTVARKĖ:

1. Pasveikinimo žodis, darbotvarkės tvirtinimas.
2. Pristatymas apie partnerystės pridėtinę vertę.
3. Pristatymas „Derybos dėl naujųjų Sanglaudos politikos reglamentų 2021–2027 metams – pasiekta pažanga“.
4. 1-ojo politikos tikslo „Pažangesnė Europa, skatinant novatorišką ir pažangią ekonomikos pertvarką“ iššūkiai, uždaviniai, veiklos, rodikliai ir finansiniai instrumentai.
5. 4-ojo politikos tikslo „Socialiai atsakingesnė Europa, įgyvendinant Europos socialinių teisių ramstį“ iššūkiai, uždaviniai, veiklos, rodikliai ir finansiniai instrumentai.
6. Kiti klausimai.

SVARSTYTA IR NUTARTA:

1. Pasveikinimo žodis, darbotvarkės tvirtinimas.

Posėdžio pirmininkas pristatė posėdžio darbotvarkę.

Diskusijoje pasisakė **P. Baniūnas, K. Rekerta**.

Europos Komisijos (toliau – EK) atstovas **K. Rekerta** pasveikino visus iš Briuselio ir informavo, kad EK atstovai šiame posėdyje dalyvauja nuotoliniu būdu. Pažymėjo, kad ypatingai laukia socialinių ir ekonominių partnerių diskusijų. Palinkėjo gero darbo, siekiant naujojo programavimo laikotarpio tikslų.

Darbotvarkei pritarta **bendru sutarimu**.

Diskusijos laikas garso įrašė nuo 00/00/00 iki 00/06/18.

2. Pristatymas dėl partnerystės pridėtinės vertės.

Žinių ekonomikos forumo vadovas **A. Varanauskas** pristatė partnerystės naudą politikos formavimo srityje bei pasidalijo įžvalgomis dėl partnerystės efektyvinimo.

Diskusijos laikas garso įrašė nuo 00/06/34 iki 00/31/25.

3. Pristatymas „Derybos dėl naujų Sanglaudos politikos reglamentų 2021–2027 metams – pasiekta pažanga“.

Finansų ministerijos struktūrinės politikos atašė **A. Antanaitis** pristatė 2021–2027 m. Sanglaudos politikos reglamentų derybų eigą.

Diskusijoje pasisakė **J. Rojaka, A. Antanaitis, P. Baniūnas, A. Dragūnas, A. Adomavičienė**. Diskusijos laikas garso įrašė nuo 00/31/48 iki 01/25/24.

4. 1-ojo politikos tikslo „Pažangesnė Europa, skatinant novatorišką ir pažangią ekonomikos pertvarką“ iššūkių, uždavinių, veiklų, rodiklių ir finansinių instrumentų pristatymas.

Ekonomikos ir inovacijų viceministrė **J. Rojaka** ir Švietimo, mokslo ir sporto viceministras **V. Razumas** bendrai pristatė 1-ojo politikos tikslo uždavinių keliamus iššūkius, intervencijų logiką, planuojamas investicijas bei finansuotinas veiklas.

Diskusijoje pasisakė **P. Baniūnas, D. Šlionskienė, A. Dragūnas, J. Akromienė, J. Rojaka, J. Poškienė, K. Motiejūnas, J. K. Staniškis, A. Antanaitis, E. Dranseikaitė**.

EK atstovė **E. Dranseikaitė** džiaugėsi partnerių aktyvumu ir įsitraukimu į diskusijas. Pabrėžė, kad EK partnerystei teikia ypatingą dėmesį. Paragino atsakingas ministerijas pasinaudoti šia puikia galimybe įtraukti partnerius į bendradarbiavimą siekiant geriausių rezultatų. Pažymėjo, kad svarbu ne tik teikti partneriams informaciją, bet labiau įsiklausyti į jų faktinius poreikius ir pasiūlymus plėtojant intervencijų logiką konkrečiose specifinėse srityse. Kadangi didžioji dauguma jų, bus partneriai ir veiklų įgyvendinime, todėl labai svarbu juos įtraukti į kuo ankstesnius įgyvendinimo etapus.

Atkreipė dėmesį, kad 1-asis politikos tikslas turi vieną bendrą pradinį struktūrinį elementą, kurio pasigedo pristatyme – Sumanios specializacijos strategiją. Lietuva šį strateginį dokumentą turi ir šioje finansinėje perspektyvoje, bet norėtųsi, kad jis būtų prasmingas ir naudojamas visų partnerių. Kaip buvo minėta pirmose neformaliose derybose, pabrėžė valdymo svarbą. Tai reiškia, kad turi būti labai aiškiai identifikuojama už Sumanios specializacijos strategiją atsakinga, blaiviai mąstanti institucija, galinti priimti sprendimus ir daryti įtaką jų įgyvendinimo eigai. Ji turėtų būti būtų atskaitinga politiniu ir Vyriausybės lygmeniu.

Kitas svarbus aspektas – stebėseną. Jūs turite visas sistemas, kurios leidžia surinkti, sekti ir stebėti visus informacinius duomenis bei jais remiantis priimti sprendimus.

Tęstinis reguliarus dialogas tarp verslo ir mokslo bendruomenių, kartu įtraukiant socialinius partnerius, nevyriausybinės organizacijas (toliau – NVO) bei Vyriausybę yra labai svarbus siekiant įvertinti kas veikia, o kas ne bei nustatant būsimus prioritetus, atliepiančius ekonomikos plėtrai keliamus iššūkius. Nustačius prioritetus, reikalinga atnaujinti Sumanios specializacijos strategiją.

Atsižvelgdama į verslo sektoriaus atstovų komentarus, paaiškino, kad kitame laikotarpyje pagal programos 1-ąją politikos tikslą didelės įmonės nėra tinkamos finansuoti, išskyrus atvejus, kai bus bendradarbiaujama su mažomis ir vidutinėmis įmonėmis (tinklinė partnerystė). Toks yra EK pasiūlymas ir jei jis bus patvirtintas, tikimės, kad tai bus aiškiai nustatyta ir programoje.

Vertinant visą 1-ojo politikos tikslo ir jo specifinių uždavinių intervencijų logiką, EK nuomone, kaip ir šiame laikotarpyje, taip ir šioje diskusijoje, pastebimi du pernelyg atskiri poliai – verslas ir tyrimai. Sąsajos tarp jų yra būtinos, bet iš pristatymo vis tiek matosi, kad kiekvienos iš jų priemonės tarsi atspindi ir dubliuoja viena kitą bei eina per savo prizmę. Todėl bus labai sunku pasiekti verslo ir mokslo bendradarbiavimą, jei intervencijų logika formuojama ne kaip vienetą, o iš atskirų dalių. Spręstinos problemos reikalauja betarpiško dviejų sričių bendradarbiavimo. Ministerijų pastangos dirbti kartu vertintinos labai teigiamai, tačiau reikia atrasti naują inovatyvų požiūrį, kuris būtų kitoks nei šioje finansinėje perspektyvoje.

Kalbėdama apie naujos finansinės perspektyvos paramą verslui, pažymėjo, kad nebus finansuojama kasdieninė įmonių rutina, kapitalas. Investicijos bus tikslingai kreipiamos į inovacijas, kurios suprantamos labai plačiai. Tai gali būti inovacijų taikymas įmonės organizacijoje, jos bendradarbiavimo veiklose, pardavimuose, produktuose, t. y. viskas turi būti formuojama per inovacijų aspektą.

Partnerių atstovams komunikuojant su savo atstovaujamos organizacijos, derėtų atkreipti dėmesį, kad ES investicijų fondai negali finansuoti visko iš eilės, turi būti atsižvelgiama į europinius prioritetus ir tai bus ypatingai akcentuojama derybų metu.

Diskusijos laikas garso įrašė nuo 01/27/01 iki 02/21/31.

5. 4-ojo politikos tikslo „Socialiai atsakingesnė Europa, įgyvendinant Europos socialinių teisių ramstį” iššūkių, uždavinių, veiklų, rodiklių ir finansinių instrumentų pristatymas.

Švietimo, mokslo ir sporto viceministras **V. Razumas**, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Europos Sąjungos investicijų skyriaus patarėja **V. Pivoraitė**, Sveikatos apsaugos ministerijos Strateginio valdymo ir tarptautinio bendradarbiavimo skyriaus vedėjas **I. Baikovskis**, Kultūros viceministrė **R. Jasklevičienė** bei Vidaus reikalų ministerijos Regioninės politikos grupės patarėja **E. Šarkauskaitė** pristatė 4-ojo politikos tikslo uždavinių keliamus iššūkius, intervencijų logiką, planuojamas investicijas bei finansuotinas veiklas.

Švietimo dalies diskusijoje pasisakė **J. Akromienė, V. Razumas, J. Rojaka, A. Pūrienė, A. Adomavičienė, A. Varanauskas, P. Baniūnas, K. Rekerta**.

EK atstovas **K. Rekerta** pateikė pradines išvalgas dėl 4-ojo politikos tikslo. Pažymėjo, jog pagal pristatymą matoma šiokia tokia programavimo pažanga, o pateikta informacija yra geras pagrindas pradėti diskusijas. Pabrėžė, jog EK atstovus džiugina sąsajos su socialinės įtraukties dimensija, nes 4-asis politikos tikslas yra – Socialiai atsakingesnė Europa. Kai kurie partnerių, NVO, kitų suinteresuotų šalių atstovai atkreipė dėmesį, kad trūksta ministerijų iniciatyvos kviečiant partnerius į diskusijas. Tikisi, kad ateityje ministerijos bus aktyvesnės ir gaus iš partnerių grįžtamąjį ryšį bei išvalgas. Pažymėjo, kad neformalių derybų, kurios vyks rugsėjį Vilniuje, metu tikisi labiau išbaigtos, pilnesnės informacijos deryboms.

Atkreipė dėmesį, kad nors ministerijos pasiūlyme yra įtrauktos visos Šalies ataskaitoje pažymėtos sritys, tačiau kai kurios iš jų nėra akcentuotos. Reikėtų daugiau dėmesio skirti rimtoms problemoms, kurios nėra atskleistos (pvz. vaikų priežiūra, suaugusiųjų švietimas). Tikimasi, kad kituose etapuose joms bus skirta daugiau dėmesio ir bus detalčiai aptarti jų tikslai, uždaviniai, rodikliai ir kita svarbi informacija.

Socialinės apsaugos ir užimtumo dalies diskusijoje pasisakė **A. Adomavičienė, V. Pivoraitė, P. Baniūnas, D. Šlionskienė, R. Uždavinytė, L. Perevičiūtė, K. Rekerta**.

EK atstovas **K. Rekerta** pažymėjo, kad šis pasiūlymas, lyginant su prieš tai buvusiu, yra geriau išplėtotas ir parengtas. Matyt, tai yra savalaikio partnerių įtraukimo į diskusijas rezultatas. Teigiamai įvertino beveik parengtą būsimo prioriteto struktūrą ir intervencijų logiką, kuri yra būtina. Taip pat iš pristatymo turinio matyti, kad rengiantis atsižvelgta į skirtingus informacijos šaltinius (vertinimus ir rekomendacijas), paliestos beveik visos probleminės sritys.

Kalbant apie aktyvias darbo rinkos priemones, jos turėtų būti kryptingesnės, ir kadangi jų aprėptis Lietuvoje nepakankama, reikėtų tam skirti daugiau dėmesio. Pasigedo EK svarbios Šalies ataskaitos D priede išskirtos paramos socialinei ekonomikai bei socialiniam verslumui, kuri galbūt planuojama finansinėse priemonėse. Taip pat pažymėjo, kad svarbu įtraukti socialinės apsaugos, ypač deinstitutionalizacijos, srities žmoniškųjų išteklių kompetencijų ugdymą, perkvalifikavimą, darbuotojams sudarant sąlygas prisitaikyti prie kintančios aplinkos.

Sveikatos apsaugos dalies diskusijoje pasisakė **R. M. Balčienė, I. Baikovskis, A. Pūrienė, K. Rekerta**.

EK atstovas **K. Rekerta** pažymėjo, kad atlikta gera bendro pobūdžio sistemos analizė, tačiau trūksta konkrečių uždavinių ir veiklų, kurios bus finansuojamos. Atsižvelgdamas į tai, kad sveikatos sektorius yra tame pačiame 4-ame politikos tikslu, pasiūlė į esamą situaciją pažvelgti plačiau, kaip tai padarė Švietimo, sporto ir mokslo ministerija, situaciją vertinusi per socialinę prizmę. Atkreipė dėmesį, kad ES investicijų fondai visų problemų neišspręs. Tikėtina, kad mažės ir patys fondai, ir jų finansavimo galimybės, todėl reikėtų koncentruotis į tikslines grupes. Labai svarbu užtikrinti vienodą požiūrį tiek teritorinio prieinamumo, tiek žmonių socialinės padėties prasme, todėl reikėtų derinti skirtingus fondus. Dar sykį pabrėžė, kad finansiniai resursai yra baigtiniai, todėl sveikatos sistemos

problemos turėtų būti vertinamos per socialinę prizmę, nustatant prioritetus. Palinkėjo bendradarbiauti su partneriais ir deryboms parengti konkrečius pasiūlymus dėl veiklų finansavimo.

EK atstovė **E. Dranseikaitė** atkreipė dėmesį, kad šio laikotarpio programa dar neįpusėjusi ir nemažai lėšų bus investuota, todėl reikėtų įvertinti kokios problemos bus išspręstos ir atsispirti nuo tų iššūkių, kurie bus aktualūs 2021–2027 m. Tai itin svarbu kalbant apie investicijas į įrangą ir infrastruktūrą. Įvairių vertinimų rezultatai rodo, kad ne visa infrastruktūra, į kurią buvo investuota, yra pilnai išnaudojama. Labai svarbu įvertinti, ar infrastruktūra yra toje vietoje, kurioje turėtų būti, ar yra užtikrinami jos išlaikymo kaštai, ar yra pakankamai lėšų užtikrinti paslaugos suteikimą visiems pacientams. Informavo, kad švietimo sričiai yra nustatyta būtinoji sąlyga – parengti esamos infrastruktūros žemėlapi. Pažymėjo, kad EK primygtinai prašys analogišką žemėlapi parengti ir sveikatos sričiai, nurodant kokia infrastruktūra yra įsigyta, įvertinti kokios būtinai reikia ir nustatyti prioritetus (pvz. pagal geografinę vietą ar įstaigas ir pan.). Tik atsižvelgus į esamą situaciją ir įvertinus, ar nėra įrangos pertekliaus, bus galima svarstyti apie „kietąsias“ investicijas. Pasiūlė pasiremti praėjusiam laikotarpyje darytu žemėlapiu. Rekomendavo pasikonsultuoti su Pasaulio banku, kuris šalims šioje srityje teikia pagalbą. Pabrėžė, kad investicijos į infrastruktūrą negali būti pradėdamos nuo „balto lapo“, vėl investuojant į tuos pačius objektus, į kuriuos jau buvo investuota.

Kultūros dalies diskusijoje pasisakė **E. Godlevska, R. Jaskėlevičienė, K. Rekerta, P. Baniūnas**.

EK atstovas **K. Rekerta** pažymėjo, kad iš kitų ministerijų yra tikimasi išbaigtos programos dalies aprašymo, o Kultūros ministerija unikali tuo, kad prisideda prie bendrų tikslų įgyvendinimo. Tikėtina, kad šios ministerijos indėlis plačiau bus svarstomas ne programos, bet planuojamų priemonių lygmenyje ir tame etape bus galima geriau identifikuoti jos veiklas švietimo, sveikatos ir socialinės įtraukties srityse.

EK atstovė **E. Dranseikaitė**, atsižvelgdama į kultūros viceministrės pastebėjimą, kad kultūros srities veiklos galėtų būti finansuojamos pagal 1-ąjį ir 5-ąjį politikos tikslus, pažymėjo, kad visi pasiūlymai, susiję su konkrečiu politikos tikslu, turi būti pristatomi neformalių derybų dėl konkretaus politikos tikslo metu. Numatant formuoti atskirus tikslus ar didesnes investicijas (pvz. kultūros paveldui), visą informaciją būtina pristatyti derybų metu. Pažymėjo, kad remiantis europinėmis politikomis, kultūra nėra išskiriama kaip atskira programos dalis ar atskiras prioritetas, todėl būtina labai gerai įvertinti, kiek siūlomos intervencijos atliepia tikslus pagrindiniuose investiciniuose prioritetuose. Atkreipė dėmesį, kad ne visos šio laikotarpio investicijos bus tinkamos finansuoti kito laikotarpio investicijomis.

Bendruomenės inicijuotos vietos plėtros dalies diskusijoje pasisakė **J. Akromienė, E. Šarkauskaitė, K. Rekerta, T. Tamulevičius, P. Baniūnas**.

EK atstovas **K. Rekerta** pažymėjo, kad pristatymas yra detalus, klausimas yra išdiskutuotas su partneriais. Atkreipė dėmesį, kad Bendruomenės inicijuotų vietos plėtros (toliau – BIVP) strategijų vieta programoje turėtų būti aiškiau apibrėžta. Taip pat svarbu, kad nebūtų dubliavimo su kitomis priemonėmis. Iš pristatymo paaiškėjo, kad iniciatyvą norima išplėsti labiau, nei tai yra dabartiniame programavimo periode. Atsižvelgiant į tai, kad orientuojamasi ne tik į užimtumą ir socialinę atskirtį, bet ir į daugiau sektorių, reikėtų atskiros diskusijos. BIVP strategijos yra ir šiame programavimo laikotarpyje, bet didelė problema, kad veiklos vyksta labai lėtai arba visai nevyksta, rezultatų kol kas nėra gauta ir nėra aiškus jų poveikis. Siūlytina prieš planuojant didesnės apimties investicijas, įsivertinti esamą patirtį, efektyvumą ir jų pagrindu priimti konkrečius sprendimus. Kalbant apie BIVP kaip apie instrumentą, bendrąja prasme jis yra pasiteisinęs ir EK jį labai palaiko. Pažymėjo, kad jis yra galimas finansuoti iš kitų fondų, ir, tikėtina, bus naudojamas. Siekiant tinkamai suprasti BIVP vietą, pasiūlė šios srities aptarimui organizuoti atskirą diskusiją.

EK atstovė **E. Dranseikaitė** priminė, kad yra dar vienas adekvatus instrumentas – integruotos teritorinės investicijos (toliau – ITI), kurios iš esmės yra to paties įgyvendinimo tipo metodai. Pažymėjo, kad reikalinga diskusija, kuri atsakytų į klausimą, ar ketinama ITI tęsti toliau, ar toliau numatoma visas teritorines investicijas planuoti 5-ame politikos tikslu (įskaitant ir 6 proc. miestų koncentracijai numatytų investicijų). Tad, kalbant apie metodus reikėtų teritorinius instrumentus vertinti plačiau ir neapsiriboti vien tik BIVP.

Diskusijos laikas garso įrašė nuo 02/22/28 iki 04/37/29.

6. Kiti klausimai.

Posėdžio pirmininkas informavo, kad tokie kaip šis specialieji Komiteto posėdžiai bus ir toliau organizuojami. Preliminariai 2019 m. rugsėjo 26 d. planuojamas specialusis posėdis dėl kitų politikos tikslų. Diskusijos dėl naujos programos bus tęsiamos ir kituose formatuose, pvz. ministerijų organizuojamose atskirose grupėse. Pakvietė visus aktyviai dalyvauti. Priminė, kad visa aktuali naujos programos rengimo informacija yra talpinama ES struktūrinių fondų informacinėje svetainės www.esinvesticijos.lt skiltyje „Pasirengimas 2021–2027“. Paragino visas ministerijas aktyviai bendradarbiauti su partneriais.

[Komiteto 2019 m. liepos 19 d. posėdžio detalios diskusijos.](#)

Sekretoriato vadovas

Paulius Baniūnas